

Ιράν: τα χειρότερα έρχονται

Στις 28 Αυγούστου 2025, οι ευρωπαϊκές χώρες Γαλλία, Βρετανία και Γερμανία, γνωστές ως Ε3, ενημέρωσαν επίσημα τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας ότι ενεργοποίησαν τον «μηχανισμό snarback», ο οποίος μπορεί να επαναφέρει όλες τις κυρώσεις εναντίον του Ιράν που είχαν πάψει να ισχύουν αμέσως μετά την πυρηνική διεθνή συμφωνία JCPOA (Joint Comprehensive Plan Of Action) του 2015. Αιτιολογία των Ε3, η «σημαντική μη εκπλήρωση των δεσμεύσεων» του Ιράν που απορρέουν από την JCPOA.

Ενεργοποίηση του «μηχανισμού snarback» σημαίνει ότι στις 28 Αυγούστου 2025 δόθηκε στο Ιράν μια χρονική προθεσμία 30 ημερών, δηλαδή μέχρι τις 28 Σεπτεμβρίου 2025, για να ικανοποιήσει τους όρους που οι Ε3 αναφέρουν με σαφήνεια στην επιστολή τους. Από την ανταπόκριση του Ιράν θα εξαρτηθεί τελικά η επανεπιβολή, ή μη, όλων των κυρώσεων που ίσχυαν με αποφάσεις του ΣΑ πριν από την υπογραφή της JCPOA.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Οι συγκεκριμένοι όροι των Ε3 είναι:

- Το Ιράν να επαναλάβει τις διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ για το πυρηνικό του πρόγραμμα.
- Το Ιράν να επιτρέψει στους πυρηνικούς επιθεωρητές της Διεθνούς Υπηρεσίας Ατομικής Ενέργειας να έχουν πρόσβαση στις πυρηνικές του εγκαταστάσεις.
- Το Ιράν να παρουσιάσει στους επιθεωρητές τα πάνω από 400 κιλά ουρανίου υψηλού εμπλουτισμού (60%) που τον περασμένο Μάιο υπήρχαν εκεί.

Οι πιθανές εξελίξεις είναι δύο:

1. Το Ιράν και οι Ε3 να επιτύχουν διπλωματική συμφωνία έως τις 28 Σεπτεμβρίου, οπότε θα κληθεί το Συμβούλιο Ασφαλείας να αποφασίσει τη συνέχιση για ένα νέο χρονικό διάστημα της μη επιβολής των κυρώσεων μετά την εκπνοή της συμφωνίας. Να σημειωθεί ότι η JCPOA εκπνέει στις 28 Οκτωβρίου 2025. Μαζί της θα εξέπνεε και η πιθανότητα επιβολής των κυρώσεων, αν όμως δεν είχαν προηγουμένως ενεργοποιήσει οι Ε3 τον «μηχανισμό snarback». Δηλαδή, οι Ε3 βαστάνε την μπάλα των κυρώσεων στο παιχνίδι.
2. Το Ιράν δεν θα ικανοποιήσει έως τις 28 Σεπτεμβρίου τους όρους των Ε3, οπότε αυτόματα και χωρίς έγκριση του ΣΑ θα επανέλθουν όλες οι κυρώσεις εναντίον του που ίσχυαν πριν από τη συμφωνία του 2015. Δηλαδή, δεν θα υπάρξει δυνατότητα άσκησης veto από κάποιο μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας – ενδεχομένως Ρωσία ή Κίνα – στην επανεπιβολή των κυρώσεων.

Εκτιμώ ότι είναι σχεδόν απίθανο να πραγματοποιηθεί η εξέλιξη (1). Δεν θεωρώ τις επικρατούσες συνθήκες ικανές να επιτρέψουν στο Ιράν την ικανοποίηση των τριών προϋποθέσεων; Η εξέλιξη (2) είναι μακράν η ρεαλιστικότερη.

Ωστόσο, εύλογα προκύπτει μια σειρά ερωτημάτων:

Γιατί οι Ε3 προχώρησαν σε αυτή την ενέργεια στις 28 Αυγούστου; Δεν γνώριζαν τη σχεδόν βέβαιη αποτυχία του εγχειρήματός τους; Υπολόγισαν τις αναπόφευκτες συνέπειες της αποτυχίας; Ποιο είναι το σχέδιό τους για την αντιμετώπιση των πολύ πιθανών καταστροφικών εξελίξεων; Θέλησαν πράγματι να συμβάλουν στην επίλυση μιας μεγάλης κρίσης; Ή μήπως η πράξη τους αποτελεί μια προσπάθεια επιπόλαιου γεωπολιτικού ανταγωνισμού; Μια ακούσια παγίδα που θα ανοίξει τον ασκό του Αϊόλου στην ευρύτερη περιοχή, και όχι μόνον;

Εάν τελικά ενεργοποιηθεί η επανεπιβολή των κυρώσεων, η Τεχεράνη απειλεί να αποσυρθεί από την παγκόσμια συνθήκη για τη Μη Διάδοση των Πυρηνικών Οπλών (NPT). Σε κάθε περίπτωση, η επερχόμενη ιρανική κρίση συμπίπτει αυτές τις ημέρες με την ετήσια Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, στην οποία κάποιοι ηγέτες ίσως σπρώξουν το ανάστημά τους και αποτρέψουν τις σχεδόν προβλεπόμενες και παγκόσμια ανεπιθύμητες εξελίξεις.

Η ιστορία των κρίσεων της Μέσης Ανατολής, η αδιάσπαστη συμπεριφορά του ισχυρότερου παίκτη της, του πυρηνικού Ισραήλ, και κυρίως η εν λευκώ υποστήριξή του, αν όχι η απόλυτη σύμπλευση της παγκόσμιας υπερδύναμης των ΗΠΑ μαζί του, προαναγγέλλουν πως τα χειρότερα έρχονται.